

Quan la cultura local no passa per finestra

Published by [Interacció](#) [1] on 11/12/2015 - 11:42 | Last modification: 31/03/2026 - 12:21

Una nova síntesi formulada amb el llenguatge de 2026.

No tota la vida cultural d'un municipi circula pels canals públics, ni per les entitats reconegudes, ni pels mecanismes habituals de suport. Aquest informe, publicat el 2015, continua sent útil perquè posa el focus en una realitat que encara incomoda les polítiques culturals locals: l'existència d'agents culturals i creatius que operen fora de la relació ordinària amb l'administració. Més que preguntar-se com "captar-los", el text convida a una qüestió més exigent: què diu del sistema cultural local el fet que una part de la seva energia es mogui al marge de les estructures institucionals?

L'informe *Agents culturals sotaradar* parteix d'una constatació tan simple com rellevant: els ajuntaments no sempre tenen una imatge completa del seu propi ecosistema cultural. Hi ha iniciatives, col·lectius, creadors i projectes que no apareixen en els mapes habituals de la política cultural local, no perquè siguin necessàriament invisibles, sinó perquè no encaixen amb les formes convencionals de reconeixement institucional.

Aquest matís és important. El document defensa que el problema no és només detectar agents "ocults", sinó entendre per què una part significativa de la cultura local no estableix una relació estable, útil o significativa amb l'administració. En molts casos, no es tracta d'una absència accidental. Es tracta de pràctiques que funcionen amb altres ritmes, altres llenguatges, altres circuits i, sovint, altres expectatives respecte al paper de les institucions públiques.

Llegit avui, aquest és probablement el nucli més valuós de l'informe. El text no descriu només una perifèria cultural poc coneguda. El que posa en evidència és que la política cultural local acostuma a treballar amb una **imatge parcial de la realitat cultural que pretén governar**. I aquesta parcialitat no és neutra. Condiciona qui és visible, qui és considerat interlocutor legítim i quines pràctiques tenen opcions reals d'obtenir suport, reconeixement o continuïtat.

L'informe vincula aquesta situació a un context de transformació més ampli: digitalització, nous hàbits de creació i participació, cultura *do it yourself*, desafeció institucional, treball col·laboratiu, formes més híbrides d'organització i circulació cultural. El llenguatge és el de 2015, però el diagnòstic continua sent molt recognoscible. Una part de la cultura local ja no neix necessàriament d'estructures estables, ni d'entitats formals, ni de circuits tradicionals. Neix sovint de xarxes, d'afinitats, d'ocasions, d'assaigs i d'espais intermedis que l'administració tendeix a veure tard o a llegir malament.

Per això resulta especialment útil la proposta de **tipologies "sotaradar"** que fa el document. L'informe intenta ordenar aquesta diversitat distingint perfils diferents: emergents, autosuficients, desencantats, sociopolítics, virtuals, undergrounds o complementaris, entre d'altres. La classificació es pot discutir i segurament avui caldria actualitzar-la, però manté una virtut important: recorda que no tots els agents que queden fora del radar institucional hi són pels mateixos motius, ni necessiten la mateixa resposta pública.

Aquest és un punt central per a la política cultural municipal. Sovint es parla del "teixit no connectat" com si fos un únic bloc homogeni, quan en realitat hi conviuen realitats molt diferents. Hi ha qui no busca suport públic però sí condicions materials mínimes. Hi ha qui voldria interlocució sense tutela. Hi ha qui topa amb la burocràcia. Hi ha qui opera en zones híbrides entre cultura, educació, acció comunitària, espai públic o creativitat digital. I hi ha qui, senzillament, no es reconeix en les categories amb què l'administració classifica el camp cultural.

Aquí l'informe és especialment suggeridor perquè no planteja com a objectiu principal "integrar" aquests agents al sistema. El seu interès rau més aviat a suggerir que **potser és el sistema el que hauria de revisar les seves formes de relació**. Això implica desplaçar la pregunta. No es tracta només de com fer-los entrar a les

convocatòries, als directoris o als circuits habituals. Es tracta de preguntar-se si els instruments públics actuals són prou flexibles, permeables i intel·ligents per relacionar-se amb una realitat cultural més mòbil i menys classificable.

Quan l'informe analitza les pràctiques municipals existents, el diagnòstic continua sonant familiar: registres, subvencions, cessió d'espais, difusió, assessorament, premis, reunions, contactes personals, treball informal entre tècnics o coneixement dispers dins l'organització municipal. La lectura implícita és clara: els ajuntaments ja disposen de moltes eines, però no sempre tenen la capacitat institucional de fer-les servir d'una manera prou afinada davant d'ecosistemes culturals que funcionen fora del guió.

Això connecta amb una de les idees més útils del document: el valor dels **espais informals de coneixement**. Una part important de la intel·ligència cultural municipal no passa necessàriament pels circuits formals, sinó per la capacitat dels equips tècnics de llegir el territori, detectar pràctiques emergents, compartir informació entre àrees i reconèixer actors que no sempre es presenten amb les formes esperades. L'informe no idealitza aquesta informalitat, perquè també pot generar arbitriarietats o dependència de relacions personals, però sí que recorda una cosa fonamental: la política cultural no es construeix només amb procediments, sinó també amb capacitat d'observació i interpretació.

Des d'una lectura actual, el límit més evident del document és que encara pensa força des de la pregunta "com relacionar-nos millor amb aquests agents" i una mica menys des de la pregunta, potser més incòmoda, de **què revela sobre l'administració el fet que una part de la cultura local prefereixi funcionar sense ella**. Aquest desplaçament és important perquè obliga a llegir el fenomen no només com una oportunitat o una mancança, sinó també com un possible símptoma. Potser el problema no és només que alguns agents no estiguin connectats. Potser hi ha també un desajust més profund entre institucions públiques i formes contemporànies de producció cultural.

És justament aquí on l'informe continua sent aprofitable per als municipis. No perquè ofereixi una recepta tancada, sinó perquè ajuda a reformular el paper públic. El valor de l'administració no hauria de consistir només a ordenar, classificar o absorbir allò que passa al territori. Hauria de consistir també a **crear condicions perquè aquesta diversitat pugui existir, connectar, créixer o tenir incidència sense haver de ser normalitzada del tot**.

Aquesta idea és especialment rellevant per a les polítiques culturals locals d'avui, que sovint es troben atrapades entre dues temptacions poc útils: voler institucionalitzar ràpidament qualsevol pràctica emergent o, al contrari, desentendre's de tot allò que no entra en els circuits coneguts. L'informe apunta una tercera via, més fina i probablement més difícil: **reconèixer, comprendre i facilitar sense domesticar**.

Idea central

La qualitat d'una política cultural local no depèn només del que programa o subvenciona, sinó també de la seva capacitat de reconèixer i relacionar-se amb aquella part de la vida cultural que existeix fora dels seus circuits habituals.

PDF [Agents culturals sotaradar](#) [2]

Categories: Article

Categories: Articles i anàlisi

Tags: governança cultural

Tags: polítiques culturals

Tags: participació cultural

Tags: sectors culturals i creatius

Tags: innovació cultural

- [3]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/blogs/2015/sotaradar>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] <https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/e150254.pdf>

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/6358>